



Lausunto
7.11.2025
Dnro 001/81/2025
Katri Ojala

Eduskunta
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta
StV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönnä 30.10.2025

HE 130/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ja tapaturman ja palvelussairaudesta korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Akava ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Hallituksen esityksessä esitetään, että YEL-työtulon tarkistusten 4000 euron enimmäisraja ulotettaisiin myös 1.1.2023 jälkeen aloittaneisiin yrittäjiin. Akava kiinnittää huomiota siihen, että muutos lisää valtion maksuosuutta YEL-järjestelmässä ja voi hidastaa alivakuuttamisen korjaamista. Akava pitäisi perusteltuna, että YEL-järjestelmää koskevat muutokset tehtäisiin kokonaisuutena vasta käynnissä olevan arviointityön valmistuttua, jotta ratkaisut olisivat johdonmukaisia ja pitkäjänteisesti kestäviä.

YEL-järjestelmän valtion maksuosuus on noussut vuosina 2010–2020 noin 97 miljoonasta eurosta 349 miljoonaan euroon, ja sen arvioidaan olevan lähes 600 miljoonaa euroa vuonna 2026. Esityksen arvioidaan pienentävän YEL-työtulojen tasoa vuosittain 40–60 miljoonalla eurolla, mikä vähentäisi vakuutusmaksukertymää ja lisäisi julkisen talouden rahoituspainetta noin 10–15 miljoonalla eurolla vuodessa.

Aloittavan yrittäjän työtulon määrittely perustuu usein rajalliseen tietoon, sillä yritystoiminta on vasta käynnistymässä eikä sen taloudellisesta kehityksestä ole vielä saatavilla luotettavia tietoja. Esitetty rajoitus voi lisätä riskiä, että yrittäjän YEL-työtulon taso jää alimitoitetuksi.

On tärkeää, että YEL-järjestelmän kehittämisessä turvataan sekä yrittäjien sosiaaliturva että julkisen talouden kestävyys. Alivakuuttamisen ehkäiseminen edistää sekä yrittäjän sosiaaliturvan riittävyyttä että työmarkkinoiden tasapuolista toimintaa, varmistaen yhdenvertaiset lähtökohdat palkansaajien ja yrittäjien tekemän työn välillä.

Hallituksen esityksessä esitetään lisäksi, että tapaturman ja palvelussairaudesta korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annettua lakia muutettaisiin siten että psyykkisen tuen ja hoidon kustannuksia voitaisiin korvata nykyisen yhden vuoden asemesta enintään kahden vuoden ajan tuen tarpeen ilmenemisestä lukien. Akavalla ei ole huomautettavaa esitykseen.

Akava ry:n puolesta

Katri Ojala, työeläke- ja sosiaalivakuutusasioiden päällikkö